

Vaihtoehtoinen käyttövoima Etelä-Savossa -selvitys

Maakuntahallitus 17.02.2025 § 27
284/15.04.01/2024

Valmistelija

kehittämisjohtaja Merja Olenius, 040 629 7210, etunimi.sukunimi@esavo.fi

Päätösehdotus

esittelijä: maakuntajohtaja Pentti Mäkinen

- 1) Maakuntahallitus ehdottaa kunnille, että kunnat osallistuisivat Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkko Etelä-Savossa -selvityksen laatimiseen selostusosassa ehdotetuilla maksuosuuksilla.
- 2) Maakuntahallitus valtuuttaa maakuntaliiton toteuttamaan selvityksen esitetyllä tavalla rahoituksen selvittyä.

Päätös

- 1) Hyväksyttiin päätösehdotus siten, että maakuntahallitus valtuuttaa maakuntaliiton laskemaan kuntien maksuosuudet uudelleen ottaen huomioon Pertunmaan liittymisen Mäntyharjuun.
- 2) Hyväksyttiin.

Selostus

Liikenteen puhtaan energian siirtymä edellyttää fossiilisten polttoaineiden korvaamista päästöttömällä energialla. Tieliikenteessä fossiilisille polttoaineille vaihtoehtoisia käyttövoimia ovat muun muassa sähkö, kaasu (metaani) ja vety. Suomen lähtökohtana on, että uusien käyttövoimien jakeluinfra tulisi mahdollisimman pitkälti rakentua markkinalähtöisesti. Kehityksen varhaisessa vaiheessa kuitenkin myös kansalliset ja EU-tuet on nähty tarpeellisiksi infra rakentamisen vauhdittajiksi. Sääntelyn ja tukien rinnalla muita keinoja jakeluinfra ja liikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien markkinan edistämiseksi ovat esimerkiksi tutkimus ja pilotointi sekä informaatio-ohjaus ja kokemusten vaihto. Riskinä on myös, ettei jakeluverkostoa synny markkinaehtoisesti harvemmin liikennöidyille alueille, joiden osalta onkin tarkastella keinoja infra rakentamisen edistämiseksi.

Vaihtoehtoisten käyttövoimien kehittämisestä Etelä-Savossa on keskusteltu Kunnallisasian työryhmässä 17.10.2024. Keskustelua käytiin erityisesti maakunnallisen toimenpideohjelman/strategian tarpeellisuudesta ja sitä pidettiin tarpeellisena. Liittoa pyydettiin selvittämään mahdollisia rahoitusmahdollisuuksia selvityksen toteuttamiseksi.

Maakuntaliitto on selvittänyt rahoitusmahdollisuutta Suur-Savon Sähkön energiasäätiöltä, jolta saatiin kielteinen päätös rahoituksesta. Maakuntaliitto esitti tammikuussa kuntajohtajille kahta vaihtoehtoista toteuttamistapaa; Ely-keskuksen maaseutuosaston hankehaku tai kuntien suorarahoitus selvityksen toteuttamiseksi. Ely-keskuksen maaseutuosaston rahoitusta ei voida kohdistaa kaupunkialueelle, kuten Mikkelin ja Savonlinnan taajamiin. Kustannukset kunnille olivat molemmissa vaihtoehdoissa samat. Kuntajohtajat pitivät parhaimpana suoraa kuntien maksuosuutta selvityksen toteuttamiseksi.

Selvityksen kokonaiskustannukset olisivat 30 000, jotka jakautuisivat kunnittain alla olevan taulukon mukaisesti. Maakuntaliitto vastaa selvityksen toteuttamisesta omana työnään ja tarvittaessa käyttää ostopalvelua. Maakuntaliiton rahoitusosuus koostuisi työtilasta ja työvälineistä aiheutuvista kustannuksista.

Kunnat	maksuosuus
Enonkoski	1000
Hirvensalmi	1000
Pertunmaa	1000
Puumala	1000
Rantasalmi	1000
Sulkava	1000
Juva	2500
Kangasniemi	2500
Mäntyharju	2500
Mikkeli	5500
Pieksämäki	5500
Savonlinna	5500

Jos kunnat sitoutuvat selvityksen rahoittamiseen, käynnistää maakuntaliitto selvityksen laadinnan siten, että se valmistuu vuoden 2025 loppuun mennessä.

Kunnilta pyydetään päätös selvitykseen osallistumisesta 17.4.2025 mennessä.

Selvityksen sisältö

Selvityksessä luodaan aluksi tilannekuva nykyisestä vaihtoehtoisesta käyttövoimaverkosta ja lähtökohdista verkoston kehittämiseksi. Hankkeessa tehtävät tarkastelut kattavat henkilöautoliikenteen, raskaan liikenteen sekä vesiliikenteen jakeluverkon tarkastelun. Tarkastelussa käydään läpi sähkön-, vedyn- ja kaasunjakeluverkostoa.

Toisessa vaiheessa kartoitetaan potentiaalisia sijainteja jakeluasemille yhdessä kuntien ja palveluntarjoajien kanssa. Samalla luodaan selkeä kriteeristö, jossa paikkatietotarkasteluun yhdistetään mm. liikennemäärät, saavutettavuudet, pohjavesialueet ja maanomistusolot. Lisäksi selvitetään, ovatko jotkut sijainnit verkon kattavuuden kannalta erityisen merkityksellisiä. Jakeluasemaverkon kehittämisen periaatteena ja tavoitteena tulee olla alueellinen tasapuolisuus siten, että matkat kotoa jakeluasemalle eivät muodostu suuriksi. Jakeluasemaverkoston tarkastelussa huomioidaan myös kuntien suunnitelmat tulevista maankäytön muutoksista, jotta esimerkiksi täydennysrakentamisen myötä asemia ei jouduta siirtämään. Tässä vaiheessa korostuu tulevaisuusnäkökulma 10-15 vuoden tähtäimellä ja laaditaan myös toimenpidesuunnitelma käyttövoimaverkoston toteuttamiseksi. Vaiheessa toteutettavat toimenpideohjelma ja kustannusten sekä rahoitusmahdollisuuksien selvittäminen edistävät lataus- ja jakeluasemien perustamista maakunnassa ja siten nopeuttavat siirtymistä vähähiiliseen liikenteeseen.